

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/97/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3105234802
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3105234802.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Zuzany Slušnej v spore žalobcu AUVA - Allgemeine Unfallversicherungsanstalt Landesstelle Wien - Rechtsabteilung so sídlom Webergasse 4, Wien, Rakúska reublika , zastúpeného Bobák, Bollová a spol., s.r.o., so sídlom Tomášiková 28, Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO 35 855 673, za ktorú koná JUDr. Miroslav Bobák, proti žalovanému LeasePlan Česká republika, s.r.o., so sídlom Bucharova 1423, Praha 5, Česká republika , IČ 63 671 069, zastúpenému advokátskou kanceláriou BOHUNICKÝ & Co. s.r.o., so sídlom Lermontovova 16, Bratislava –mestská časť Staré Mesto IČO 47 876 034, za ktorú koná JUDr. Michal Bohunický, za účasti intervenienta na strane žalovaného Allianz pojišťovna, a. s., so sídlom, Ke štvanici 656/3, Praha 8, Česká republika IČ 47 115 971, zastúpeného Marianna Leontiev advokáti, s. r. o., so sídlom Fraňa Kráľa 29, Bratislava IČO 36 863 777, o zaplatenie 339 125,38 eur, na odvolanie žalovaného a intervenienta proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 24. júna 2021, č. k. 21C/250/2005-425, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. m e n í tak, že žalobu z a m i e t a.

Žalovaný a intervenient m á proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie svojím v poradí druhým rozsudkom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 339 125,38 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.), žalobcovi voči žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo, že dňa 21.05.2002 v k. ú. A. došlo k dopravnej nehode medzi vozidlom Škoda Octavia MPZ "CZ" ev. č. AKS 41-55, v ktorom sa nachádzal vodič B. C. a spolujazdkyňa D. D. a vozidlom Mercedes Benz 190 E MPZ "A" ev. č. WB 804AN, v ktorom sa nachádzali vodič D. E. a spolujazdec F. G.. Vyšetovaním bolo zistené, že nehodu spôsobil vodič Grant, tým, že neprispôsobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky. V dôsledku nehody zahynuli všetky uvedené osoby (spis OÚV PZ Trenčín ČVS: E./20-2002 Kc). D. E. a spolujazdec F. G. boli v čase nehody v pracovnom pomere k zamestnávateľovi so sídlom na území Rakúskej republiky a v čase nehody boli na pracovnej ceste. Ich zamestnávateľ platil za nich ako svojich zamestnancov žalobcovi zriadenému na základe osobitného právneho predpisu poisťné na nemocenské, úrazové a dôchodkové poistenie a tiež poistenie v nezamestnanosti. Na základe toho vznikol nárok pozostalým zomrelých zamestnancov na dávky dôchodkového poistenia, konkrétne vdovského a sirotského, ktorý nárok žalobca uznal a začal oprávneným osobám dávky vdovského a sirotského od 21.05.2002 poskytovať a výška vyplatených dávok predstavuje žalovanú sumu.

3. Nárok na vyplatenie dávok podľa rakúskych právnych predpisov vznikol vdovám a sirotám po D. E. a F. G., F. E., nar. XX.XX.XXXX, jej nezaopatrenému dieťaťu D. E., nar. XX.XX.XXXX, D. G., nar. XX.XX.XXXX a jej nezaopatreným deťom H. G., nar. XX.XX.XXXX a D. G., nar. XX.XX.XXXX. Dôvodom bola dopravná nehoda, ktorá sa stala na území Slovenskej republiky, konkrétne v katastri obce Zamarovce. Poškodené osoby mali právo domáhať sa náhrady škody voči prevádzkovateľovi motorového vozidla, ktorého vodič nehodu spôsobil z titulu objektívnej zodpovednosti podľa § 427 Občianskeho zákonníka. Podľa rakúskych právnych predpisov má žalobca nárok domáhať sa regresných nárokov proti osobe, ktorá za škodu zodpovedá. V súlade so zmluvou, uzavretou medzi Slovenskou a Rakúskou republikou, o sociálnom zabezpečení (č. 154/2003 Z. z.) čl. 32 ods. 1, je Slovenská republika povinná tento nárok uznať, pretože ku skutočnosti, ktorá nárok zakladá, došlo na území Slovenskej republiky. Žalobca vyplatil vdovské a sirotské dôchodky, pričom si plnil povinnosť stanovenú rakúskymi právnymi predpismi. Nárok na majetkovú ujmu vo výške vyplatených dávok založil žalobcovi ako regresný nárok osobitný rakúsky právny predpis, na aplikáciu ktorého odkazuje čl. 32 zmluvy medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou. Pretože vodič, ktorý dopravnú nehodu spôsobil, pri nehode zahynul, domáha sa žalobca regresnej náhrady, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči žalovanému ako prevádzkovateľovi motorového vozidla, ktoré škodu spôsobilo, teda voči subjektu, ktorý bol zapísaný v technickom preukaze vozidla ako vlastníka vozidla.

4. Dňa 18.07.2000 uzavreli žalovaný ako prenajímateľ a APP Czech s.r.o. ako nájomca Rámcovú zmluvu o operatívnom leasingu č. 100 308. Na jej základe bola uzavretá doplnková zmluva, predmetom ktorej bol nájom konkrétne špecifikovaného vozidla a síce vozidla Škoda Octavia Com Ele 1,9 TDI, 81 kw na dobu 36 mesiacov. To, že ide o vozidlo ev. č. AKS 41-55 nebolo medzi účastníkmi sporné. Z všeobecných zmluvných podmienok a ďalších ujednaní zmluvy ďalej vyplýva, že žalovaný zabezpečil poistenie zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla a havarijné poistenie a úhradu poistného. Žalovaný uzavrel skupinovú poistnú zmluvu pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla č. 898006513, s poisťiteľom Allianz pojišťovna a.s. Praha, 26.11.1999, v ktorej bolo zahrnuté i vozidlo ev. č. AKS 41-55.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že strany sporu v priebehu konania zhodne uviedli, že nie je medzi nimi sporná výška uplatneného nároku (vrátane návrhov na zmenu žaloby), neboli medzi nimi sporné okolnosti za akých došlo k dopravnej nehode. K výplatám dôchodkových dávok ohľadne ich výšky a času predložil žalobca listinné dôkazy, ktoré neboli v rozpore s uplatneným nárokom. Spornou zostala pasívna legitímácia žalovaného s poukazom na uzavretú rámcovú zmluvu o operatívnom leasingu, ku ktorej zaujal stanovisko odvolací súd v jeho zrušujúcom rozhodnutí. Následné spochybnenie dôvodov a výšky uplatneného nároku zo strany žalovaného súd prvej inštancie nebral do úvahy a dokazovanie v tomto smere nevykonal. Nezaoberal sa ani námietkou premlčania z dôvodu, že žalovaným bola vznesená bez konkrétnej špecifikácie a dôvodov.

6. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že v danej veci bol uplatnený nárok rakúskej poisťovne na náhradu vyplatených dávok dôchodkového zabezpečenia, poskytovaný od 21.05.2002 do 31.12.2019, ktorá povinnosť vznikla v dôsledku úmrtia zamestnancov v Rakúskej republike pracujúcich, pri nehode, ku ktorej došlo na území Slovenskej republiky dňa 21.05.2002, a ktorú zapríčinil zamestnanec českej obchodnej spoločnosti. Ide teda o spor s medzinárodným prvkom. Podstatnou otázkou pre vyriešenie medzinárodnej príslušnosti je určenie rozhodného práva. Vzhľadom k tomu, že k dopravnej nehode došlo pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie, nie je dôvod použiť právne normy Európskej únie. Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom zakotvuje prednostné použitie medzinárodnej zmluvy pred aplikáciou tohto zákona. Podľa § 2 tohto zákona sa jeho ustanovenia použijú, len ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná neustanovuje niečo iné. Dohovor o práve použiteľnom pre dopravné nehody (vyhláška č. 130/1976 Zb.) vylučuje zo svojej pôsobnosti okrem iného žaloby a postihy patriace inštitúciám sociálneho zabezpečenia a podobným inštitúciám alebo smerujúce proti nim. Preto nie je možné tento dohovor v danej veci použiť.

7. Dňa 21.12.2001 bola podpísaná Zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o sociálnom zabezpečení a Vykonávací dohoda k Zmluve medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o sociálnom zabezpečení, s ktorou Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas uznesením č. 146 zo 14. januára 2003 a súčasne rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Zmluva nadobudla platnosť 01.06.2003, publikovaná bola v zbierke zákonov pod číslom 154/2003 Zb.

Podľa čl. 32 zmluvy ak má osoba, ktorá má podľa právnych predpisov jedného zmluvného štátu dostať plnenie za škodu, ktorá vznikla na území druhého zmluvného štátu podľa jeho právnych predpisov, nárok voči tretej osobe na náhradu škody, tento nárok na náhradu škody prechádza na nositeľa prvého zmluvného štátu podľa pre neho platných právnych predpisov; druhý zmluvný štát tento prechod nároku na náhradu škody uzná. Ak nároky na náhradu škody týkajúce sa dávok rovnakého druhu z toho istého škodového prípadu patria podľa odseku 1 tak nositeľovi jedného zmluvného štátu, ako aj nositeľovi druhého zmluvného štátu, tretia osoba môže nároky obidvoch nositeľov uspokojiť s oslobodzujúcim účinkom platbou jednému alebo druhému nositeľovi. Nositelia sú vo vnútornom vzťahu povinní vzájomne sa vyrovnávať v pomere nimi poskytovaného plnenia. Uvedený článok sa týka iba nároku poškodenej na náhradu škody voči tretej osobe, ktorá by mohla prejsť na poisťovňu, ale nemožno ho použiť v danej veci. Rovnako danú problematiku rieši smernica 2000/26/ES Európskeho parlamentu a rady zo dňa 16.05.2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá bola do slovenského právneho poriadku implementovaná zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (PZP), v týchto predpisoch regresná náhrada riešená nie je.

8. Súd prvej inštancie preto vychádzal z ustanovení zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Pri určení rozhodného práva je možnosť výberu medzi tzv. hraničnými ukazovateľmi, to znamená medzi miestom, kde škoda vznikla a miestom, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody. Tento výber nenáleží stranám sporu, náleží súdu, pokiaľ by došlo k tomu, že tieto miesta budú v rôznych štátoch. V danej veci súd prvej inštancie zobral do úvahy miesto, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, teda miesto, kde došlo k predmetnej dopravnej nehode. Tzv. postihové právo alebo regres nemožno celkom stotožňovať s nárokom na náhradu škody, aj keď, ako vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia vychádza z právnej normy, ktorá je osobitným predpisom k Občianskemu zákonníku, všeobecným ustanoveniam o náhrade škody. Zákon o medzinárodnom práve procesnom a súkromnom neobsahuje kolízne normy, ktoré sa týkajú predmetného regresného vzťahu, preto je potrebné analógiu aplikovať § 15 uvedeného zákona, a to pre určenie právneho poriadku, ktorým sa riadia nároky na náhradu škody. V súlade s tým pri posudzovaní danej veci použil súd prvej inštancie slovenský právny poriadok, ktorý v rozhodnej dobe možnosť regresného nároku na náhradu vyplatených dávok dôchodkového zabezpečenia umožňoval a použil ustanovenie § 31 ods. 1 zák. č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni (rozhodnutie NS SR 5Cdo/7/2003). Konštatoval, že citované zákonné ustanovenie zakladá regresný nárok Sociálnej poisťovne voči tretím osobám, ak sú splnené zákonné predpoklady v ňom uvedené, ide o špeciálne ustanovenie vo vzťahu k ustanoveniam Občianskemu zákonníku o náhrade škody. Uzavrel, že Sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu dávok poskytnutých z nemocenského poistenia a z dôchodkového zabezpečenia v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania v rozsahu podľa miery zavinenia.

9. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že nebolo medzi stranami sporné, že dôvodom výplaty dávok dôchodkového zabezpečenia pozostalým vdovám a sirotám, ktoré žalobca začal vyplácať v dôsledku toho, že k úmrtiu zamestnancov, za ktorých boli riadne odvádzané určené dávky, došlo na pracovnej ceste, nebola sporná výška uplatneného nároku. Spornou otázkou zostala možnosť, či slovenský súd môže o žalobe rozhodnúť a či žalovaný je pasívne legitimovaným subjektom. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že je príslušný rozhodnúť vo veci a pasívna legitímácia žalovaného je daná. Nárok žalobcu považoval za dôvodný v celom rozsahu, preto žalobe v celom rozsahu vyhovel. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 427 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 15 zák.č. 97/1963 Zb., § 31 ods. 1 zák. č. 274/1994 Z.z., o trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný a intervenient.

11. Žalovaný sa podaným odvolaním domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, konanie zastavil a priznal mu náhradu trov konania, alternatívne najmä z dôvodu absencie pasívnej legitímácie na strane žalovaného a z dôvodu neunesenia dôkazného bremena ohľadom výšky škody a premlčania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná mu náhradu trov konania. Uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), h) CSP a súhlasil s tým, aby odvolanie voči rozsudku bolo podané i zo strany intervenienta. Vytýkal súdu prvej inštancie nepreskúmateľnosť dôvodov jeho rozhodnutia, predovšetkým, na základe akej právnej normy a na základe akej právnej úvahy usúdil, že je daná jeho pasívna vecná legitímácia. Uviedol, že predmetné motorové vozidlo Škoda Octavia s ev. č. AKS 41-55 mal v držbe intervenient č. 2

ako lízingový nájomca (v tom čase pod obchodným menom APP Czech s.r.o.), dopravnú nehodu spôsobil jeho poverený zamestnanec William Grant, ktorému bolo vozidlo umožnené užívať zo strany jeho držiteľa a užívateľa, intervenienta č. 2 a žalovaný tak nemal žiadnu faktickú moc nad vedením predmetného vozidla, nebol účastníkom dopravnej nehody a nerozhodol ani, kto bude dané motorové vozidlo viesť a po akej komunikácii, na dopravnej nehode sa nijako nepodieľal. Je tak nepopierateľné, že nemohol nijakým spôsobom priamo ani nepriamo predmetnú dopravnú nehodu zaviniť, neporušil žiadnu právnu povinnosť. Túto skutočnosť netvrdí ani súd vo svojom rozsudku. Súd prvej inštancie v poslednej vete ods. 20 uvádza, že subjektom zodpovedným za škodu môže byť ten, kto protiprávne a zavinene spôsobil žalobcovi škodu, ale hoci takýmto subjektom preukázateľne žalovaný nie je, súd prvej inštancie aj tak v ods. 23 ho kvalifikoval ako pasívne vecne legitimovaného bez akéhokoľvek vysvetlenia, pričom neuviedol ani jednu právnu normu, podľa ktorej by tak mohlo byť. Ďalej uviedol, že pojem „prevádzkovateľ motorového vozidla“ a pojem „pasívne vecne legitimovaný subjekt“ nie sú pojmy totožné. Samotná skutočnosť, že žalovaný je prevádzkovateľom daného motorového vozidla, ešte neznamená, že zodpovedá žalobcovi za ním uplatnenú škodu z dôvodu, že sa nijako na dopravnej nehode nepodieľal a je vylúčená i objektívna zodpovednosť, ktorú súd prvej inštancie nekonštatoval, keď zodpovednosť v danej veci kvalifikoval ako výsostne subjektívnu, t. j. za zavinené porušenie právnej povinnosti, čo je nesprávne právne posúdenie veci. Súd prvej inštancie výslovne hovorí o subsidiárnej aplikácii všeobecných ustanovení o náhrade škody, čo nemožno stotožňovať so zodpovednosťou za prevádzku motorového vozidla, ktorá je osobitným a nie všeobecným druhom zodpovednosti za škodu. Pasívnu legitimáciu žalovaného nemožno odvodiť ani z právnych predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie, resp. sociálne poistenie, podľa zákona č. 274/1994 Z. z. o sociálnej poisťovni, ktorý bol však s účinnosťou od 01.01.2004 zrušený a nahradený zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, čím sa však súd prvej inštancie vôbec nezaoberal, keď na nároky po 01.01.2004 sa zákon č. 274/1994 Z. z. nevzťahoval a na časť žalobcom uplatneného nároku tak aplikoval neúčinné ustanovenie právneho predpisu. Aj samotný zákon č. 274/1994 Z. z. výslovne vyžaduje pre vznik zodpovednosti za náhradu vyplatených dávok zavinené protiprávne konanie, čo v jeho prípade bez pochyby naplnené nie je. Nový zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení predpokladá vznik zodpovednosti za náhradu poskytnutých dávok sociálneho zabezpečenia nezmenil. Citoval § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z. z. a § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a dôvodil, že tretia osoba má povinnosť nahradiť poskytnuté dávky alebo nahradiť škodu sociálnej poisťovni len v takom rozsahu, v akom je jej zavinené protiprávne konanie v príčinnej súvislosti s poskytnutými dávkami, na ktoré poisťencovi vznikol nárok v dôsledku konania tretej osoby. V rozsahu, v akom sa na vzniku nároku poistenca na poskytnuté dávky podieľali iné okolnosti, tretia osoba nezodpovedá (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/91/2003, sp. zn. 4Cdo/21/2004). Pre priznanie regresných nárokov sociálnej poisťovne vyplývajúcich z osobitného občianskoprávneho vzťahu, je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby, a to bez zreteľa na to, či v prípade tejto tretej osoby prichádza v inom (napríklad pracovnoprávnom) právnom vzťahu do úvahy jej objektívna zodpovednosť. Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti. Vystáva preto otázka, pod akú právnu normu súd prvej inštancie subsumoval pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného, keď tento zjavne neporušil žiadnu právnu povinnosť a vyplatenie dôchodkových dávok zo strany žalobcu nezvinil, ktorá otázka nie je zodpovedaná. Pasívna vecná legitimácia žalovaného v danej veci nie je daná. I keby súd prvej inštancie posúdil jeho zodpovednosť ako zodpovednosť objektívnu prevádzkovateľa motorového vozidla (čo z rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva), tak by právne posúdenie veci súdom prvej inštancie bolo nesprávne z dôvodu rozporu so špeciálnymi ust. § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z. z. a § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Za škodu spôsobenú žalobcovi tak zodpovedá osoba, ktorá protiprávne a zavinene túto škodu spôsobila, takouto osobou žalovaný nie je a žalobca si uplatnil svoj nárok voči nesprávnemu subjektu. Za nezrozumiteľné a nepreskúmateľné považoval tvrdenie súdu prvej inštancie v ods. 17, kde poukazoval na kolízne normy upravené Zmluvou medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o sociálnom zabezpečení zo dňa 21.12.2001, ktoré sa majú týkať iba „nároku poškodenej na náhradu škody voči tretej osobe, ktorá by mohla prejsť na poisťovňu, ale nemožno ho použiť v danej veci“. Z čl. 32 ods. 1 zmluvy nevyplýva, že by sa dané ustanovenie malo limitovať iba pre nároky, ktoré by mohli prejsť na poisťovňu, ba dokonca z rozsudku nie je jasné ani to, čo súd prvej inštancie rozumie pod pojmom „nároky, ktoré by mohli prejsť na poisťovňu“. Z čl. 2 a 3 zmluvy, v ktorých je definovaný vecný a osobný rozsah jej pôsobnosti, nemožno vyvodit' záver o obmedzenej pôsobnosti zmluvy, ktorý prijal súd prvej inštancie v rozsudku a je opísaný v tomto odôvodnení. Predmetný čl. 32 ods. 1 zmluvy výslovne uvádza, že v prípade vzniku nárokov na náhradu škody spôsobenej v druhom zmluvnom štáte (v tomto prípade na Slovensku) prechádza tento nárok na nositeľa prvého zmluvného štátu (v tomto prípade Rakúska) podľa pre

neho platných právnych predpisov, t. j. rakúskych právnych predpisov. Rozhodným je tak rakúske právo, ktoré súd prvej inštancie v tomto konaní nepoužil, ale vec posúdil podľa noriem slovenského práva. Použitie rakúskeho práva ako rozhodného tvrdil aj žalobca v čl. IV. svojho podania zo dňa 27.04.2007. Ďalej uviedol, že nesúhlasí s vylúčením aplikácie noriem Európskej únie súdom prvej inštancie z dôvodu, že k dopravnej nehode došlo pred vstupom Slovenskej republiky do EÚ, čo je síce pravdivé tvrdenie, ale k vyplateniu väčšiny dôchodkových dávok došlo až po tomto vstupe, preto pre posúdenie nároku uplatneného žalobcom sú rozhodujúcimi právne normy existujúce nie v čase vzniku dopravnej nehody, ale v čase vyplatenia tej-ktorej dávky, nakoľko až ich vyplatením dochádza ku vzniku práva Sociálnej poisťovne na ich náhradu. Súd prvej inštancie nesprávne vylúčil aplikáciu práva Európskej únie en bloc pre celý žalobcom uplatnený nárok, hoci časť uplatneného nároku mala vzniknúť už v čase, keď Slovenská republika bola normami práva Európskej únie viazaná. Nekonzistentnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva i z odôvodnenia jeho rozhodnutia v ods. 11 a 12, keď najskôr konštatuje, že žalovaný spochybnil výšku uplatnenej škody čo do dôvodu aj výšky a v nasledujúcom odseku opačne uvádza, že v priebehu konania strany zhodne uviedli, že nie je medzi nimi sporná výška uplatneného nároku. Poukázal na zápisnicu zo dňa 27.08.2020, v ktorej je jasne uvedené, že žalovaný spochybňuje výšku uplatnenej škody čo do dôvodu a výšky a spochybňuje správnosť priznania ako takého, aj výšky priznaných dôchodkov a spochybňuje, že žalobca uvádzané peňažné plnenie reálne zaplatil a žiadal preveriť správnosť dôvodnosti aj výšky priznaných dôchodkov. Žalobca mal vyčíslieť a podrobne vysvetliť mechanizmus výpočtu s poukazom na príslušné normy rakúskeho práva, jednotlivých dávok a ich výšky, čo zo súdneho spisu dodnes nie je zrejmé, ako sa žalobca dopracoval k výplatu práve takých dávok, ako vyplácal pozostalým. Žalobca v tomto smere dôkazné bremeno neunesol. Žalobca nepreukázal, ako dlho boli zomrelí účastníci dopravnej nehody v pracovnom pomere, ktorý ich pozostalým založil právo na výplatu dávok od žalobcu a na aké dávky mali naozaj nárok, pretože faktory ako dĺžka trvania pracovného pomeru či výška mzdy zomrelých je kritériom pre výpočet dávok, ktoré by bol žalobca povinný pozostalým vyplácať, kritériá potrebné pre výpočet ozajstnej výšky dávok, na ktoré mali pozostalí teoretický nárok, žalobca nepreukázal, neosvedčil, že všetky peňažné prostriedky, ktoré pozostalým vyplatil, bol povinný podľa predpisov rakúskeho práva o sociálnom zabezpečení naozaj vyplatiť. Nepreukázal ani to, že ich vôbec vyplatil, keďže nepredložil žiadne doklady o úhrade a predložil len jednostranne vyhotovené výpisy, ktoré nepreukazujú odoslanie a prijatie peňažných prostriedkov. Táto námietka nie je bez významu, pretože je objektívne možné, že žalobca vyplácal niektoré dávky pozostalým dobrovoľne, omylom alebo v dôsledku chyby zamestnanca žalobcu, alebo mohlo ísť o výplatu zo štátneho fondu Rakúskej republiky, na ktoré nemali pozostalí vynúiteľný právny nárok a je preto pochybnosť o povinnosti vyplatených dávok daná pri položkách, ktoré sú vo výpisoch označené ako mimoriadna platba, kde nevedno, čo táto mimoriadna platba predstavuje a na podklade akej normy rakúskeho práva túto mimoriadnu platbu pozostalým platil. Hoci neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcu žalovaný explicitne nenamietal a súd prvej inštancie ju považoval za nespornú, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Za absolútne neprípustný považuje záver v ods. 13 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, keď tento neprihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovaným len preto, že ju vzniesol bez konkrétnej špecifikácie a dôvodov. Civilný sporový poriadok ani žiaden iný predpis nikde nepredpisuje žiadne špecifické náležitosti námietky premlčania a platne vznesená námietka premlčania je preto aj taká, ktorá nešpecifikuje konkrétnu časť nároku, ale smeruje voči uplatnenému nároku ako celku. Ak bol súd prvej inštancie toho názoru, že námietka premlčania nie je špecifikovaná, mal podľa § 121 CSP žalovaného k jej špecifikácii vyzvať. Na pojednávaní dňa 27.08.2020 žalovaný uviedol, že vznáša námietku premlčania voči celému žalobcom uplatnenému nároku, pričom pri niektorých zmenách žaloby absentujú listinné dôkazy natoľko, že nie je možné určiť začiatok plynutia premlčacej doby. Je preto absurdné, že žalobca si nesplnil svoju dôkaznú povinnosť, pričom ľarcha špecifikácie premlčania bola prenesená na žalovaného, keď žalobca vo vzťahu k niektorým údajným platbám nepredložil do spisu listiny potrebné pre určenie okamihu začatia plynutia premlčacej doby. Súd prvej inštancie žalovaného zaťažil a námietku premlčania vznesenú žalovaným takými náležitosťami, ktoré právny poriadok vôbec neprikazuje, a teda poškodil žalovaného, keď žalobcovi priznal premlčaný nárok, ktorého premlčanie bolo druhou stranou namietnuté. Z dôvodu opatrnosti vzniesol námietku premlčania i v odvolacom konaní, a to najmä voči časti nároku, ktorý žalobca uplatnil zmenou žaloby doručenou dňa 02.07.2020, a to konkrétne voči všetkej tej časti žalobcom poskytnutých dávok, ktoré mali byť pozostalým poskytnuté v období pred 02.07.2018 a ktoré neboli už predtým uplatnené v rámci iného podania žalobcu. Ďalej namieta časť nároku žalobcu uplatneného žalobou doručenou dňa 27.12.2005, a to vo vzťahu ku všetkým tým dávkam, ktoré mal žalobca zaplatiť pozostalým pred dňom 27.12.2003, keď ide o dávky viac ako 2 roky pred podaním žaloby. Ďalej namieta premlčanie časti nároku žalobcu uplatneného podaním

doručeným dňa 30.04.2007 vo vzťahu ku všetkým dávkam, ktoré mal žalobca zaplatiť pozostalým pred dňom 30.04.2005 a ktoré neboli už predtým uplatnené v rámci iného podania žalobcu, t. j. 2 roky pred podaním predmetnej zmeny žaloby. Namíeta preto premlčanie časti nároku žalobcu uplatneného podaním doručeným súdu 15.07.2009, a to vo vzťahu ku všetkým tým dávkam, ktoré mal žalobca zaplatiť pozostalým pred dňom 15.07.2007, t. j. 2 roky pred podaním predmetnej zmeny žaloby. Opätovne namíeta premlčanie časti nároku žalobcu uplatneného podaním zo dňa 18.01.2010 vo vzťahu ku všetkým dávkam, ktoré mal žalobca zaplatiť pozostalým viac ako 2 roky pred podaním predmetnej zmeny žaloby. Ďalej dôvodil, že absentuje náležitosť odôvodnenia rozsudku, a to vyporiadanie sa s otázkou právomoci súdov Slovenskej republiky. Napriek tomu, že odvolací súd uložil súdu prvej inštancie posúdiť právomoc súdu, súd prvej inštancie sa s touto otázkou nevysporiadal a riešil len otázku rozhodného práva, nie však otázku, či má vôbec medzinárodnú právomoc o merite veci rozhodnúť. Poukázal na ustanovenia českého zákona č. 91/2012 Sb. o medzinárodnom právu súkromom, § 6 ods. 1 a má za to, že je právnickou osobou so sídlom na území Českej republiky, a teda aj jeho všeobecný súd je na území Českej republiky, čo odôvodňuje danosť právomoci českých súdov rozhodnúť o prejednávanej veci. Poukázal na § 9 CSP, z ktorého vyplýva, že ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví. Má za to, že súd prvej inštancie rozhodol o veci, ktorá patrí do právomoci súdov Českej republiky, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko neboli splnené procesné podmienky pre vydanie rozsudku. Vytýkal súdu prvej inštancie aj procesný postup, keď súd opomenul konať s obchodnou spoločnosťou NESS Czech, s. r. o. so sídlom V parku 2335/20, 14800 Praha, Česká republika, IČ 45786259, ktorá do konania vstúpila ako intervenient. Zo súdneho spisu vyplýva, že súd prvej inštancie neprihliadol na podanie tejto spoločnosti, ktorým ako intervenient vstúpila do konania, nakoľko táto v podaní neuviedla právny záujem na výsledku sporu, poukázal na znenie ust. § 128 CSP a dodáva, že v danom prípade o takýto prípad nejde, nakoľko z podania uvedenej spoločnosti je celkom jasné a zrejmé, čoho sa toto podanie týka a zároveň aj čo ním sleduje. Pokiaľ uvedená spoločnosť neuviedla v podaní právny záujem na výsledku sporu, nejde o taký nedostatok, ktorý predpokladá hypotéza citovanej právnej normy a nemal súd prvej inštancie podľa § 83 CSP prihliadať ex offio, ale iba na návrh strany sporu a až na základe takéhoto návrhu rozhodnúť uznesením o nepripustení spoločnosti NESS Czech do konania ako intervenienta. Súd prvej inštancie konal v rozpore s ustanoveniami CSP. Záverom zhrnul, že z rozsudku súdu prvej inštancie nie je zrejmé, ako súd posúdil svoju medzinárodnú právomoc a na podklade akej právnej normy odvodil pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného, nezohľadnil, že žalovaný sa na vzniku škody žiadnym spôsobom nepodieľal ani zavinene, ani protiprávne, napriek tomu ho bez odôvodnenia zaviazal, rozsudok viackrát nerešpektoval aplikáciu relevantných právnych predpisov, či už medzinárodných zmlúv, práva Európskej únie, českých ustanovení o medzinárodnej právomoci, ale ani zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, viaceré závery súdu prvej inštancie napríklad o sporných skutkových okolnostiach či o pasívnej legitimitácii žalovaného sú protirečivé, procesné práva žalovaného boli porušené, keď nad rámec právnej normy upravujúcej premlčanie mu uložil povinnosti, ktoré zákon nepozná a posúdil nárok žalobcu medzi stranami ako nesporný, pričom sám konštatuje, že žalovaný ho rozporoval čo do dôvodu a čo do výšky, pričom rozhodol o veci, ktorá patrí do právomoci súdov Českej republiky, rozsudok je nepreskúmateľný, nezákonný a arbitrárny. Navrhol, aby v súlade s ust. § 389 ods. 1 písm. a) v spojení s ust. § 391 ods. 1 CSP z dôvodu, že v prejednávanej veci je daná právomoc súdov Českej republiky podľa domicilu (sídla všeobecného súdu) žalovaného v Českej republiky, rozhodol, že rozsudok zrušuje a konanie zastavuje.

12. Intervenient sa podaným odvolaním domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil, alternatívne aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za nepreskúmateľný. Vytýkal súdu prvej inštancie odôvodnenie jeho rozhodnutia v bodoch 11 a 12, v ktorých jednak uviedol, že medzi stranami nebola sporná výška nároku a následne uviedol, že spochybnenie dôvodov a výšky uplatneného nároku zo strany žalovaného nebral do úvahy a v tomto smere navrhnuté dokazovanie nevykonal. Námietky čo do výšky a dôvodov nároku žalobcu boli žalovaným uplatnené na pojednávaní dňa 28.07.2020, pričom v žiadnom podaní žalovaného ani v zápisnici z pojednávania nie je uvedené, že by strany sporu zhodne uviedli, že medzi nimi nie je sporná výška nároku. Súd prvej inštancie postupoval v tejto otázke arbitrárne a v rozpore so zákonom, čo považuje za porušenie práva na súdnu ochranu. Ďalej poukázal na ods. 16 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a dôvodil, že súd prvej inštancie sa opomenul vysporiadať s tým, že rozhodným momentom v tomto prípade nie je moment nehody, ale moment vyplatenia tejto dôchodkovej dávky a až tento moment zakladá prípadné právo žalobcu a až vtedy vzniká jeho prípadný regresný nárok. Je preto nevyhnutné, aby súd riešil otázku rozhodného práva, ktoré v tomto prípade bude rozdielne pre dávky vyplatené pred vstupom SR do EÚ a po vstupe SR do EÚ, teda

po 01.05.2004. Po 01.05.2004 bude nárok žalobcu voči žalovanému na uznanie regresného nároku negatívny. Vylúčenie regresného nároku verejného poisťovateľa voči subjektom možno vyvodiť z bodu 27 odôvodnenia smernice 2000/26/ES, ktorý uvádza, že právnické osoby, ktoré podľa zákona vstupujú do postavenia poškodenej osoby vo veci pohľadávky voči osobe zodpovednej za nehodu alebo jej poisťovni, ako sú napríklad poisťovne alebo orgány sociálneho zabezpečenia, by nemali mať právo orgánu pre náhradu škody predkladať príslušnú pohľadávku. Negatívne stanovisko v tejto otázke zaujala aj národná legislatíva členských štátov EÚ/ES (§ 24a ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z. pokiaľ ide o SR). Zrozumiteľné nie sú závery súdu prvej inštancie v bode 17 odôvodnenia jeho rozsudku. Ďalej poukázal na ods. 13 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k námietke premlčania, ktorou sa súd prvej inštancie nezaoberal, nakoľko mala byť vznesená bez konkrétnej špecifikácie a dôvodov. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/2634/2008, uviedol, že 27.08.2020 žalobca špecifikoval námietku premlčania ako námietku voči celému nároku (správne zrejme žalovaný – pozn. odvolacieho súdu). Podľa jeho názoru je námietka premlčania dôvodná, pričom bližšiu špecifikáciu premlčaných častí nároku doplní po nahliadnutí do spisu. Dôkazné bremeno leží na žalobcovi a má za to, že ho neunesol, poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/52/2010. Vyslovil názor, že je vecou súdu, aby skúmal jednotlivé časti nároku v časových intenciách podania žaloby a zmien žaloby. Javí sa, že zmena žaloby doručená súdu 02.07.2020 zahŕňala aj nároky spred 02.07.2018 a naplnila dôvodnosť námietky premlčania. Zmena žaloby doručená súdu 30.04.2007 zahŕňala aj nároky spred 30.04.2005 a naplnila dôvodnosť námietky premlčania. Zmena žaloby doručená súdu 15.07.2009 zahŕňala aj nároky spred 15.07.2007 a naplnila dôvodnosť námietky premlčania. Žaloba doručená súdu 27.12.2005 zahŕňala nároky spred 27.12.2003 a ide o právnu námietku a nie námietku skutkovú, a preto by mal súd preskúmať všetky zmeny žaloby a žalobu vo svetle námietky premlčania ním uplatnených nárokov. Namieta premlčanie jednotlivých častí nároku uplatnených žalobou a zmenami žaloby, s ktorou sa súd prvej inštancie nevysporiadal. Súd prvej inštancie síce uviedol, že spornou otázkou zostalo, či slovenský súd môže o žalobe rozhodnúť, následne sa však touto otázkou vôbec nezaoberal, zaoberal sa len otázkou rozhodného práva, čo však nie je otázka totožná s otázkou právomoci súdu v spore rozhodnúť, ktorú považuje za zásadnú.

13. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. K otázke pasívnej legitímácie žalovaného, ktorá sa viaže k otázke aké právne predpisy mali byť použité z časového hľadiska právneho posúdenia nároku žalobcu, poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/57/2010 (z ktorého citoval), v ktorom sa súd zaoberal skutkovo veľmi podobným sporom a uviedol, prečo nie je možné aplikovať únie predpisy. Je tomu tak z dôvodu, že vzhľadom k dátumu predmetnej dopravnej nehody, ktorá sa udiala pred vstupom Českej republiky do EÚ, zostanú stranou únie predpisy. Nakoľko k dopravnej nehode došlo dňa 21.05.2002, rozhodným obdobím pre určenie právnej úpravy, ktorá bude použitá pre posúdenie nároku žalobcu, je obdobie, kedy k nehode došlo, nie kedy sú jednotlivé dávky vyplácané. Poukázal i na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1782/2007, z ktorého vyplýva, že je nutné vychádzať zo zákona č. 97/1963 Zb. v prípade, ak niečo iné neustanovuje medzinárodná zmluva. Judikoval, že tzv. postihové právo nie je možné stotožňovať s nárokom na náhradu škody, ZMPS však neobsahuje kolízne normy týkajúce sa predmetného regresného vzťahu, je preto nutné per analogiam aplikovať § 15 ZMPS. Citované ustanovenie stanovuje dva základné hraničné ukazovatele, a to miesto, kde škoda vznikla alebo miesto, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody. Zo znaleckého posudku ohľadne analýzy dopravnej nehody bolo zistené, že dopravnú nehodu zavinil vodič B. C., žalobca si uplatňoval svoj nárok voči prevádzkovateľovi dopravného prostriedku, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, pričom Krajský súd v Trenčíne uviedol, že prevádzkovateľom motorového vozidla v čase dopravnej nehody bol žalovaný a jeho zodpovednosť je objektívna a nie je možné ju previesť. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/149/2018, § 427 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého môže poškodený právo na náhradu škody uplatňovať voči prevádzkovateľovi dopravného prostriedku na základe objektívneho princípu rovnako ako voči vodičovi dopravného prostriedku podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Žalobca si uplatňoval svoj nárok voči prevádzkovateľovi motorového vozidla, pričom jeho zodpovednosť je v tomto prípade daná na základe samotnej existencie kvalifikovanej škodovej udalosti majúcej pôvod v prevádzke. Pokiaľ žalobca spochybňoval dávky ním vyplatené pozostalým a spochybňoval, či boli skutočne vyplatené, či boli vyplatené vo výške, v akej boli vyplatené a namietať neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcu, uviedol, že súdu prvej inštancie predložil k vyplateným a uplatňovaným dávkam výpis platieb pobočky Viedeň a ich podrobnú špecifikáciu tak, ako to predpokladá § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaný začal namietať skutočnosti uvedené v odvolaní po prvýkrát až na pojednávaní dňa 27.08.2020,

po takmer 15 rokov trvajúcim súdnym spore, pričom dovtedy výšku platieb nespochybňoval. Naopak, pred súdom prvej inštancie v minulosti uviedol, že nie sú sporné okolnosti týkajúce sa okolností, za ktorých došlo k dopravnej nehode, nie je sporná výška uplatnenej škody vrátane návrhov na zmenu žaloby, čo uviedol v zápisnici z pojednávania z roku 2009. Námietku premlčania žalovaný vzniesol z opatrnosti aj v odvolacom konaní, pričom je nesporné, že námietka premlčania musí spĺňať všetky obsahové požiadavky ako žaloba a musí byť vymedzená opisom rozhodujúcich skutočností (skutkové tvrdenia). Súd na pojednávaní žiadal žalovaného, aby vznesenú námietku premlčania špecifikoval, k čomu však zo strany žalovaného nedošlo a uviedol, že namieta premlčanie celého uplatneného nároku bez opisu rozhodujúcich skutočností. Vznesenie námietky premlčania v roku 2020 voči dávkam uplatneným zmenami žaloby ešte pred zrušením pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie je v rozpore so všetkými procesnými zásadami. Je porušením zákonnej koncentrácie konania, a preto ju v zmysle § 470 ods. 2 CSP považuje za nemožnú. Zákon č. 461/2003 Z. z. má svoju vlastnú úpravu premlčania, a to trojročnú od okamihu vyplatenia každej jednej dávky. Vo všeobecnosti regresné právo podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa Občianskeho zákonníka, keďže sa jedná o regresné právo a nie o právo na náhradu škody. V súvislosti s právomocou súdu Slovenskej republiky poukázal na ods. 6 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde považoval pre vyriešenie medzinárodnej príslušnosti významné určenie rozhodného práva, použil ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. a v ods. 23 rozsudku je uvedené, že súd prvej inštancie mal za to, že je príslušný vo veci rozhodnúť. Nie je preto možné súhlasiť s tým, že právomoc vo veci rozhodnúť by mal český súd, a to najmä vo svetle rozhodnutia, ktoré uvádzal v predchádzajúcej časti svojho odvolania, nevidel dôvod na zastavenie konania. Pokiaľ ide o spoločnosť NESS Czech, ktorá do konania mienila vstúpiť ako intervenient, táto spoločnosť neuviedla, aký má záujem na výsledku sporu. Jednou zo zákonom stanovených náležitostí podania, ktorým vstupuje intervenient do konania, je aj uvedenie tvrdení, ktoré odôvodňujú jeho právny záujem na výsledku sporu. Preto bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie nekonať s touto spoločnosťou správne.

14. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu intervenienta navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Intervenient dôvodil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nespĺňa zákonom stanovené požiadavky jasnosti a preskúmateľnosti rozsudku, v ktorej súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 675/2014. Ďalej uviedol, že v žiadnom podaní ani v zápisnici nie je uvedené verifikované tvrdenie, že strany sporu uviedli, že nie je medzi nimi sporná výška nároku a žalovaný riadne a včas uplatnil svoje námietky, s ktorými sa mal súd vysporiadať. Skutočnosť, že medzi stranami sporu nie je sporná výška nároku, je zachytená v zápisnici z pojednávania, na konci ktorej je vyhlásené uznesenie o odročení pojednávania na 22.02.2010. Akékoľvek ďalšie spochybňovanie čo do výšky nároku je rozporné s princípmi civilného sporového konania. K zápisnici z pojednávania zo dňa 27.08.2020 žalovaný spochybnil a namietal všetko, ale ani jedno zo svojich tvrdení nepodoprel žalovaný dôkazmi. Nesúhlasil s tým, že žalovaný nekonal špekulatívne ani s úmyslom predlžovať súdne konanie. Poukázal na svoje vyjadrenie k odvolaniu žalovaného s tým, že dôvody odvolania intervenienta sú totožné, a preto naň poukazuje.

15. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, na ktoré žalobca vo svojom vyjadrení poukazuje, sa týka vzťahu medzinárodných zmlúv uzatvorených medzi Spolkovou republikou Nemecko a Českou republikou, čo nie je daný prípad, nakoľko Slovenská republika a Rakúska republika mali uzavretú osobitnú zmluvu. Úlohou súdu prvej inštancie bolo vysporiadať sa s kolíznymi normami rakúskeho, českého a slovenského práva a práva Európskej únie, čo neurobil a opomenul zmluvu medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o sociálnom zabezpečení zo dňa 21.12.2001. Nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že časovým kritériom rozhodujúcim pre posúdenie rozhodného práva je okamih dopravnej nehody, ktorá nie je skutočnosťou zakladajúcou právo žalobcu na náhradu vyplatených dávok, ktoré vznikli pozostalým po obetiach dopravnej nehody. Samotnému žalobcovi dopravnou nehodou žiadne právo nevzniklo. Právo na regresnú náhradu vyplatených dávok vzniklo až momentom, kedy žalobca tieto dávky daným pozostalým vyplatil. Uvedené vyplýva i z § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Keďže ku vzniku väčšiny nároku žalobcu došlo až po vstupe Slovenskej republiky do EÚ, mal sa súd prvej inštancie týmto právom zaoberať, nakoľko právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú v zmysle čl. 7 ods. 2 druhá veta Ústavy SR prednosť pred zákonom, a teda i pred zákonom č. 97/1963 Zb. I keby pripustil výklad súdu prvej inštancie, že rozhodné právo v tomto prípade určí podľa miesta, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, tak aj v takomto prípade by bolo rozhodným rakúske právo, keďže k tej skutočnosti – k úhrade jednotlivých dávok pozostalým došlo

podľa všetkého v sídle žalobcu v Rakúskej republike. Zotrvál na dôvodoch svojho odvolania. Zdôraznil, že právo žalobcu na regresnú náhradu vyplatených dávok upravuje špeciálne ust. § 238 zákona o sociálnom poistení, do 01.01.2004 ust. § 31 ods. 1 zákona o sociálnej poisťovni a má ako *lex specialis* prednosť pred všeobecnou úpravou o náhrade škody v Občianskom zákonníku. Pri otázke, kto je povinný nahradiť škodu, kto je pasívne vecne legitimovaný pri regresných nárokoch Sociálnej poisťovne sa použije špeciálne ustanovenie zákona o sociálnom poistení a nie Občiansky zákonník. Žalovaný žiadnym protiprávnym ani zavineným konaním žalobcovi škody nespôsobil a nespĺňa predpoklady zodpovednej osoby v zmysle citovaných zákonných ustanovení. I keby mal súd záujem posúdiť jeho zodpovednosť ako prevádzkovateľa motorového vozidla podľa ust. § 427 Občianskeho zákonníka, nikde v rozsudku táto kvalifikácia jeho pasívnej vecnej legitimácie sa nenachádza. Poukázal na skutočnosť, že konanie sa začalo v roku 2005, kedy bol účinný Občiansky súdny poriadok, zákon č. 99/1963 Zb., ktorý neupravoval koncentráciu konania tak, ako ju upravuje zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. Od roku 2012 do roku 2019 sa viedlo odvolacie a dovolacie konanie a ihneď po vrátení veci súdu prvej inštancie žalovaný namietol neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcu, spochybnil výšku uplatnenej škody čo do dôvodu a výšky, spochybnil správnosť priznania dôchodkov ako takých aj výšky priznaných dôchodkov, spochybnil to, či žalobca uvádzané peňažné plnenia skutočne zaplatil, a preto záver súdu prvej inštancie, že uplatnená výška nároku žalobcom nebola medzi stranami sporná, nie je pravdivé. Snahu o spochybnenie námietky premlčania považoval za diskriminačnú a dostatočne vznesenú. Zotrvál na názore, že z rozsudku súdu prvej inštancie nie je zrejmé, ako posúdil otázku medzinárodnej právomoci. Súd prvej inštancie riešil len otázku rozhodného práva, avšak nevyriešil otázku, či má vôbec medzinárodnú právomoc o merite veci rozhodnúť. Poukázal opätovne na ust. § 6 ods. 1 zákona č. 91/2012 Sb. a § 84 zákona č. 91/1963 Zb. a dôvodil, že je právnickou osobou so sídlom na území Českej republiky a jeho všeobecným súdom je súd na území Českej republiky, čo odôvodňuje danosť právomoci českých súdov rozhodnúť a prejednať vec. Posúdenie právomoci v konaní, kde dochádza k stretu rakúskeho, českého a slovenského medzinárodného prvku, je dôležité. Odkázal na svoje odvolanie a na odvolanie intervenienta v danej veci v súvislosti s dôkazným bremenom.

16. Intervenient vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu intervenienta uviedol, že zotrúva na podanom odvolaní. Zdôraznil, že základnou vadou rozsudku je, že nespĺňa zákonom stanovenú požiadavku jasnosti a preskúmateľnosti, v niektorých častiach si vzájomne odporuje či je rozporný. Dôrazne odmietol tvrdenie žalobcu o špekulatívnom konaní žalovaného, najmä s poukazom na prieťahy v konaní súvisiace so vstupom intervenienta do konania. Naopak, konanie žalovaného, ktorým prizval intervenienta do konania v čase, keď sa vec vrátila na rozhodnutie okresnému súdu, považoval za logické a vyplynulo to z predchádzajúceho rozhodnutia krajského súdu. K téme rozhodného práva a právomoci slovenského súdu sa pridržiava uvedeného v jeho odvolaní. V odvolaní dostatočne zdôvodnil námietku premlčania a urobil tak i žalovaný, a preto nepovažuje za dôležité doplniť viac argumentov. Dôkazné bremeno vo veci preukázania pracovnej cesty musí byť na strane žalovaného. Navrhoval rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a konanie zastaviť alebo žalobu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

17. Intervenient vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu žalovaného uviedol, že s ním nesúhlasí a pridržiava sa relevantného uvedeného v jeho odvolaní. Žalobca len opakuje svoje argumenty uvedené už vo svojom podaní zo dňa 06.06.2018.

18. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že všetky žalovaným namietané skutočnosti boli vyriešené v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 57/2010 v súvislosti s rozhodujúcimi kritériami pre posúdenie rozhodného práva a právomoci súdu. Súd prvej inštancie neopomenul ani zmluvu medzi Slovenskou a Rakúskou republikou v sociálnom zabezpečení, keď sa v odstavci 17 svojho rozsudku s ňou vysporiadal, ako aj s normami Európskej únie v odstavci 16. Názor odvolateľa, že miestom kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody je Rakúska republika, preto sa má aplikovať rakúske právo je absolútne nesprávna, s ktorou situáciou sa zaoberal Najvyšší súd ČR vo svojom rozhodnutí, v konaní sp. zn. 25Cdo 482/2006, nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že nie je osobou, ktorá by protiprávnym zavineným konaním mu spôsobila škodu, keď od počiatku uplatňoval svoj nárok voči žalovanému ako prevádzkovateľovi dopravného prostriedku, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená. Aj Krajský súd v Trenčíne uviedol, že prevádzkovateľom motorového vozidla bol v čase dopravnej nehody žalovaný, jeho zodpovednosť je objektívna, nie je možné ju previesť. K pasívnej legitimácii žalovaného uviedol, že sa s ňou vysporiadal krajský súd, ktorý rozhodol, že pasívna legitimácia žalovaného je daná. Poukázal na znenie ustanovenia § 427 a § 438 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že zákon o sociálnom poistení v pôvodnom aj

v novom znení neupravuje možnosť solidárnej zodpovednosti a preto aplikáciu Občianskeho zákonníka v prípadoch solidárnej zodpovednosti, ktorú zákon o sociálnej poisťovni neupravuje, nie je možné kategoricky vylúčiť. Ďalej uviedol, že námietka premlčania bola vznesená žalovaným na pojednávaní dňa 27.8.2020 s tým, že nespĺňala náležitosti hmotnoprávneho úkonu strany sporu. Úlohou súdu nie je nahradiť aktivitu a povinnosti strany sporu a vyvodíť si z námietky premlčania opis rozhodujúcich skutkových tvrdení vlastnou činnosťou. Zdôraznil, že pokiaľ jedna strana tvrdí a preukazuje výšku náhrady, ktorú druhá strana pokladá za neprimeranú je jej procesnou povinnosťou tieto tvrdenia účinne poprieť a o predmetných skutkových okolnostiach uviesť vlastné tvrdenia, tieto preukázať. Žalovaný v konaní však len tvrdil a namietal, nepreukazoval. Neobstojí preto tvrdenie, že pokiaľ žalovaný niečo namietal, tak to má preukázať žalobca. Z týchto dôvodov navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

19. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, že právne inštitúty rozhodného práva a právomoci súdu nie je podľa medzinárodného práva možné stotožňovať. Ak by súd dospel k záveru, že v danej veci je dané slovenské rozhodné právo, to ešte samo o sebe neznamená, ani nemôže znamenať, že v danej veci automaticky daná je právomoc súdov Slovenskej republiky, a že otázkou právomoci sa súd prvej inštancie už nemusí zaoberať. Súd prvej inštancie rieši len otázku rozhodného práva v bodoch 16, 17, 18 a 21, neriešil však otázku medzinárodnej právomoci v merite veci rozhodnúť. Poukazoval na to, že v danej veci je daná právomoc českých súdov a z dôvodu nedostatku svojej vlastnej právomoci mal súd prvej inštancie podľa § 161 ods. 2 CSP konanie zastaviť. Pokiaľ žalobca odkazuje na judikatúru Najvyššieho súdu ČR uviedol, že rozhodnutia českých súdov podľa slovenského práva nie sú relevantnou judikatúrou a netvorí ustálenú rozhodovaciu prax v zmysle čl. 3 CSP. Najväčším nedostatkom rozsudku súdu prvej inštancie je konštatovanie, že žalovaný je pasívne legitimovaný v danom spore. Zdôraznil, že nie je osobou, ktorá by protiprávnym zavineným konaním spôsobila žalobcovi škodu a nie je teda škodcom. Nie je možné zamieňať pojem škodca a pojem prevádzkovateľ motorového vozidla. Ďalej uviedol, že právo žalobcu na regresnú náhradu vyplatených dávok, ktoré si žalobca v tomto konaní uplatňuje upravuje špeciálne ustanovenie § 203c zákona o sociálnom poistení (do 1.1.2004 ust. § 31 ods. 1 zákona o sociálnej poisťovni), ktoré má ako lex specialis prednosť pred všeobecnou úpravou o náhrade škody v Občianskom zákonníku a ktoré celkom odlišne od Občianskeho zákonníka upravuje, kto za takúto škodu zodpovedá. Pri regresných nárokoch sociálneho poistenia sa musí použiť špeciálne ustanovenie zákona o sociálnom poistení a nie Občiansky zákonník. Subjektom zodpovedným za škodu je výlučne ten, kto škodu spôsobil svojim protiprávnym zavineným konaním. Žalovaný však žiadnym protiprávnym ani zavineným konaním žalobcovi škodu nespôsobil a teda nespĺňa predpoklady zodpovednej osoby v zmysle citovaných zákonných ustanovení. Úvahy žalobcu o tom, že žalovaný má za uplatnený nárok zodpovedať z titulu objektívnej zodpovednosti ako prevádzkovateľ motorového vozidla sú nesprávne. Z dôvodu prednosti špeciálnych ustanovení o náhrade pozostalostných dávok obsiahnutých v právnych predpisoch o sociálnom poistení pred všeobecnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku, pričom táto má prednosť a bola judikovaná najvyššími súdnymi autoritami Slovenskej republiky. Nároky vyplývajúce z jednotlivých režimov zodpovednosti za škodu v zásade nemožno vnímať ako nároky kumulatívne, t. j. tak, že poškodený má nárok na odškodnenie z každého systému zodpovednosti za škodu. Vzájomný vzťah systémov zodpovednosti za škodu definovaný uvedenými princípmi zásadne neumožňuje, aby si poškodený vyberal čiastkové nároky z viacerých systémov náhrady škody podľa výhodnosti a aby si takto vyskladal individuálny systém odškodnenia. Poukázal na skutočnosť, že civilný sporový poriadok nikde nepredpisuje žiadne špecifické náležitosti námietky premlčania a platne vznesená námietka premlčania je aj taká námietka, ktorá nešpecifikuje konkrétnu časť z nároku, ale smeruje voči uplatnenému nároku ako celku. Zotrvával na svojich dôvodoch podaného odvolania.

20. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z. ďalej len CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP.

21. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo a nebolo medzi stranami sporné, že dňa 21.05.2002 v k. ú. A. došlo k dopravnej nehode medzi vozidlom Škoda Octavia MPZ "CZ" ev. č. AKS 41-55, v ktorom sa nachádzal vodič B. C.

a spolujazdkyňa D. D. a vozidlom Mercedes Benz 190 E MPZ "A" ev. č. WB 804AN, v ktorom sa nachádzali vodič D. E. a spolujazdec F. G.. Vyšetrením bolo zistené, že nehodu spôsobil vodič

Grant, tým, že neprispôobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky. V dôsledku nehody zahynuli všetky uvedené osoby (spis OÚV PZ Trenčín ČVS: E./20-2002 Kc). D. E. a spolujazdec F. G. boli v čase nehody v pracovnom pomere k zamestnávateľovi so sídlom na území Rakúskej republiky a v čase nehody boli na pracovnej ceste. Ich zamestnávateľ platil za nich ako svojich zamestnancov žalobcovi zriadenému na základe osobitného právneho predpisu poistné na nemocenské, úrazové a dôchodkové poistenie a tiež poistenie v nezamestnanosti. Na základe toho vznikol nárok pozostalým zomrelých zamestnancov na dávky dôchodkového poistenia, konkrétne vdovského a sirotského, ktorý nárok žalobca uznal a začal oprávneným osobám dávky vdovského a sirotského od 21.05.2002 poskytovať a výška vyplatených dávok predstavuje žalovanú sumu, ktorej zaplata sa žalobca proti žalovanému ako prevádzkovateľovi motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená domáha.

22. Súd prvej inštancie svojim rozsudkom žalobe v celom rozsahu vyhovel, keď mal za to, že v danej veci je pre rozhodnutie o medzinárodnej príslušnosti tunajšieho súdu rozhodné určenie rozhodného práva, ktoré vyvodil z ust. § 15 zákona č. 97/1963 Zb., dospel k záveru, že je príslušný rozhodnúť vo veci. Následne vec právne posúdil podľa § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. vychádzajúc zo záveru, že žalovaný je v danej veci je pasívne legitimovaným subjektom.

23. Zásadnou odvolacou námietkou žalovaného bola námietka jeho pasívnej legitímácie a právomoci slovenského súdu.

24. Podľa § 15 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj ZMPSP) nároky na náhradu škody, ak nejde o porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zmlúv a iných právnych úkonov, sa spravuje právom miesta kde škoda vznikla, alebo miesta kde došlo k skutočnosti, ktoré zakladá nárok na náhradu škody.

25. V prípade, že škoda vznikla v dôsledku porušenia povinnosti vyplývajúcej zo všeobecne záväzného právneho predpisu (tzv. civilné delikty), alebo v prípadoch kedy zákon ukladá povinnosť náhrady škody bez ohľadu na protiprávnosť konania (tzv. zodpovednosť za výsledok), sa kolíznoprávna problematika náhrady škody posudzuje v zmysle citovaného zákonného ustanovenia. § 15 ZMPSP upravuje určenie rozhodného práva pre posúdenie mimozmluvnej náhrady škody tak, že dáva možnosť príslušnému súdu, aby rozhodné právo určil ako právny poriadok štátu, na území ktorého vznikla škoda alebo právny poriadok štátu, na území ktorého došlo k skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody. ZMPSP presne definuje hraničné ukazovatele ako miesto kde škoda vznikla a miesto kde došlo k skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody. Oba hraničné ukazovatele sú rovnocenné a výber jedného z nich je na úvahe súdu, ktorý sa pri tom riadi zásadou spravodlivého a rozumného kolízneho usporiadania vzťahu.

26. Pokiaľ súd prvej inštancie v danej veci pre výber právneho poriadku, ktorým sa daná vec bude spravovať považoval za významnejší ukazovateľ miesto, kde došlo k dopravnej nehode – územie Slovenskej republiky, teda miesto kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody (v danej veci regresný nárok), konkrétne zák.č. 274/1994 Z.z. nie je možné jeho rozhodnutiu považovať za nesprávne a nelegitímne. Súd prvej inštancie správne uviedol, že tzv. postihové právo (regresný nárok) nie je možné stotožniť s nárokom na náhradu škody. Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom však neobsahuje kolízne normy, ktoré sa týkajú regresných nárokov, preto je potrebné per analogiam aplikovať § 15 tohto zákona, ktorý upravuje rozhodné právo pre nároky na náhradu škody, ktorý je čo do obsahu a účelu najbližší posudzovanej veci.

27. Súd prvej inštancie správne vychádzajúc z §2 zák.č. 97/1963 Zb. (ustanovenia tohto zákona sa použijú len ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje niečo iné) konštatoval v bode 17. odôvodnenia svojho rozhodnutia, že zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o sociálnom zabezpečení a vykonávacía dohoda k zmluve medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou v sociálnom zabezpečení na danú vec (regresný nárok žalobcu) nedopadá a nie je možné ju v danej veci aplikovať. Aplikácia Dohovoru o práve uplatniteľnom do dopravnej nehody (vyhláška č. 130/76 Zb.) prijatý v rámci haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v čl. 2 vylučuje zo svojej pôsobnosti okrem iného žaloby a postihy patriace sociálne zabezpečujúcim a podobným inštitúciám alebo proti nim. Dohovor preto nie je na určenie rozhodného práva v danej veci uplatniteľný. Vzhľadom k dátumu predmetnej dopravnej nehody, ktorá je skutočnosťou zakladajúcou nárok na náhradu škody (regresný nárok), ktorá sa udiala pred vstupom Slovenskej

republiky do Európskej únie (01.05.2004) nie je možné aplikovať predpisy EÚ (rozhodnutie NS ČR sp.zn. 25Cdo/57/2010) .

28. Právomoc je procesná podmienka na strane súdu predstavujúca súbor oprávnenia povinností vec prejednať a rozhodnúť s cieľom zabezpečiť právnu ochranu ohrozeným alebo porušeným právam a právom chránených záujmov účastníkov v civilnoprávných alebo iných právnych vzťahoch. Podľa zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom možno rozlišovať tri druhy právomoci všeobecnú právomoc (§ 37), alternatívnu (súbežnú alebo aj konkurentnú) právomoc (§ 37a - § 37c) a výlučnú právomoc (§ 37d). Právomoc slovenského súdu môže byť založená aj písomnou dohodou medzi účastníkmi záväzkového vzťahu okrem prípadov tzv. výlučnej právomoci (§ 37e).

29. Podľa § 37b zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom účinného od 01.03.2004 právomoc slovenského súdu je daná aj vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu, ak ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, došlo alebo by mohlo dôjsť na území Slovenskej republiky.

30. Zákonom č. 589/2003 Z.z. bola v zák.č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom s účinnosťou od 01.03.2004 rozšírená v časti II medzinárodné procesné právo, oddiel 1 právomoc slovenských justičných orgánov, v § 37b právomoc slovenského súdu o alternatívnu právomoc. Významným preto je, že žaloba v danej veci bola podaná dňa 27.12.2005, t.j. za účinnosti citovaného procesného ustanovenia § 37b.

31. Právomoc slovenských súdov vo veciach náhrady škody upravená v § 37b, ktorým boli prevzaté princípy čl. 5 ods. 3 – 5 Nariadenie Brusel 1 má za rozhodujúce pre založenie právomoci slovenského súdu v zmysle § 37b písm. a), aby ku škode došlo na území Slovenskej republiky alebo mohlo dôjsť na území Slovenskej republiky, pričom ide o škodu z iného ako zmluvného vzťahu.

32. Z týchto dôvodov odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci je daná právomoc slovenského súdu vo veci rozhodnúť a rozhodným právom je slovenský právny poriadok.

33. K otázke pasívnej legitímácie žalovaného odvolací súd zaujal právny názor v rozhodnutí č.k. 19Co/108/2018-358 zo dňa 27.11.2019, keď dospel k záveru vychádzajúc z rámcovej zmluvy o operatívnom leasingu č. 100308 zo dňa 18.07.2000 a všeobecných zmluvných podmienok operatívneho leasingu uzavretej medzi žalovaným a nájomcom motorového vozidla (vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda), že v čase dopravnej nehody nebol nájomca motorového vozidla jeho vlastníkom a vzhľadom k jeho obmedzeným oprávneniam, čo sa týka fyzickej a právnej dispozície s motorovým vozidlom(išlo o leasing operatívny nie finančný) ho nie je možné považovať za prevádzkovateľa motorového vozidla, preto je nesporné, že prevádzkovateľom motorového vozidla bol v čase dopravnej nehody žalovaný, ktorého zodpovednosť je objektívna a nie je možné ju previesť (rozhodnutie NS ČR sp.zn. 25Cdo/2563/2005). Odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal z rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý aplikoval výlučne ust. § 427 Občianskeho zákonníka a založil svoje rozhodnutie na tom závere, že žalovaný nie je prevádzkovateľom sporného motorového vozidla a preto nie je vecne pasívne legitimovaným subjektom, s ktorým právnym názorom sa odvolací súd nestotožnil.

34. Súd prvej inštancie až vo svojom druhom rozhodnutí č. k. 21C/250/2005-425 zo dňa 24.06.2021 aplikoval v danej veci ust. § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. a v zmysle citovaného zákonného ustanovenia posúdil regresný nárok žalobcu voči žalovanému tak, že jeho zodpovednosť žalovaného je v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je daná.

35. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie nemôže stotožniť.

36. Je potrebné zdôrazniť, že žalobcom uplatnený regresný nárok nie je nárokom na náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka ale ide o regresný nárok poisťovne vyplývajúci zo špeciálneho právneho predpisu zák.č. 274/1994 Z.z.

37. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. účinného do 31.12.2003 sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu dávok poskytnutých z nemocenského poistenia z dôchodkového zabezpečenia v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania.

38. Podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. účinného od 01.01.2004 sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatou dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania, výšku škody preukazuje sociálna poisťovňa potvrdením príslušnej organizačnej zložky sociálnej poisťovne o výške vyplatených dávok.

39. Nárok sociálnej poisťovne podľa § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 (aj podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.) je samostatným regresným nárokom vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka o náhrade škody a táto úprava má povahu špeciálneho ustanovenia.

40. Hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva žalobcu na náhradu dávok poskytnutých z nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, dôchodkového zabezpečenia do 31.12.2003 je § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni, podľa ktorého má sociálna poisťovňa tretím osobám na náhradu dávok poskytnutých z nemocenského poistenia a z dôchodkového zabezpečenia v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania. Hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva na náhradu škody vzniknutej výplatou dôchodkovej dávky od 01.01.2004 je ust. § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, v zmysle ktorého sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania.

41. Základným predpokladom vzniku nároku sociálnej poisťovne podľa uvedených ustanovení je, že poisťovňa uhradila svojmu poistencovi dávky nemocenského poistenia alebo dôchodkového zabezpečenia, ktoré boli poskytnuté alebo vyplatené ako následok zavineného protiprávneho konania tretej osoby proti poistencovi. Ak bola poistencovi poskytnutá niektorá z uvedených dávok, ale vznik jeho nároku na dávku nebol zapríčinený zavineným protiprávnym konaním tretej osoby, nemá sociálna poisťovňa v zmysle citovaných ustanovení regresné právo na náhradu dávky (škody). To znamená, že tretia osoba má povinnosť nahradiť poskytnuté dávky alebo nahradiť škodu sociálnej poisťovni len v takom rozsahu, v akom je jej zavinené protiprávne konanie v príčinnej súvislosti s poskytnutými dávkami, na ktoré poistencovi vznikol nárok v dôsledku konania tretej osoby.

42. Pre priznanie regresných nárokov sociálnej poisťovne (t. j. regresných dávok resp. náhrady škody) vyplývajúcich z osobitného občianskoprávneho vzťahu upraveného vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby (viď tiež použité slovné spojenie „v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania“), a to bez zreteľa na to, či v prípade tejto tretej osoby prichádza v inom právnom vzťahu do úvahy objektívna zodpovednosť. Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti. Keďže osobitné predpisy (zákon č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni a zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení) otázku zavinenia (spoluzavinenia) v tomto zodpovednostnom vzťahu neupravujú treba vychádzať zo všeobecnej úpravy (§ 420 a § 441 Obč. zák.). Prichádza preto do úvahy napríklad aj možnosť zbavenia sa zodpovednosti. (rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/109/2018, sp.zn.5Cdo/71/2003, sp.zun. 8Cdo149/2018) .

43. Odvolací súd zdôrazňuje, že ak bola poistencovi poskytnutá niektorá z dávok uvedených v citovaných zákonných ustanoveniach, ale vznik jeho nároku na dávku nebol zapríčinený zavineným protiprávnym konaním tretej osoby nemá sociálna poisťovňa v zmysle citovaných ustanovení regresné právo na náhradu dávky (škody). To znamená, že tretia osoba má povinnosť nahradiť poskytnuté dávky alebo nahradiť škodu sociálnej poisťovni len v takom rozsahu, v akom je jej zavinené protiprávne konanie v príčinnej súvislosti s poskytnutými dávkami, na ktoré poistencovi vznikol nárok v dôsledku konania tretej osoby v rozsahu v akom sa na vzniku nároku poistenca na poskytnutie dávky podieľali iné okolnosti, prípadne v akom rozsahu bol spôsobený spoluzavinením poistenca tretia osoba nezodpovedá.

44. Pri nároku sociálnej poisťovne na náhradu poskytnutých dávok od tretích osôb podľa citovaného ustanovenia je treba skúmať mieru zavinenia poberateľa dávok. Pre priznanie regresných nárokov sociálnej poisťovne, t. j. náhrady dávok resp. náhrady škody vyplývajúce z osobitného občianskoprávneho vzťahu upraveného citovanými zákonnými ustanoveniami je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby a to bez zreteľa na to, či v prípade tejto tretej osoby prichádza v inom právnom

vzťahu do úvahy objektívna zodpovednosť. Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti ako prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená. Z citovaných zákonných ustanovení však bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že pokiaľ ide o nárok sociálnej poisťovne (v danej veci žalobcu) ide o nárok, pri ktorom je nevyhnutné skúmať mieru zavinenia tretej osoby podľa všeobecnej úpravy Občianskeho zákonníka. Pre priznanie tohto regresného nároku vyplývajúceho z osobitného občianskoprávneho vzťahu je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby a to bez zreteľa na to, či by v inom právnom vzťahu do úvahy prichádzala objektívna zodpovednosť.

45. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zdôrazňuje, že objektívna zodpovednosť žalovaného daná v zmysle § 427 Obč. zák. nie je totožná so zodpovednosťou v zmysle zákona č. 274/1994 Z.z. resp. zákona č. 461/2003 Z.z., ktorú skutočnosť vo vzťahu k žalovanému súd

prvej inštancie nesprávne právne posúdil.

46. Odvolací súd zastáva názor, že žalovanému ako prevádzkovateľovi motorového vozidla Škoda Octavia MPZ "CZ" ev. č. AKS 41-55 svedčí objektívna zodpovednosť v zmysle § 427 Obč. zák., ktorá však nie je totožná so subjektívnou zodpovednosťou (zavinením), ktorá je nevyhnutnou podmienkou aplikácie citovaných zákonných ustanovení zákona č. 274/1994 Z.z. resp. zákona č. 468/2003 Z.z.

47. Občiansky zákonník nevymedzuje pojem zavinenie. Pri vymedzení tohto pojmu treba vychádzať z toho, že zavinenie je určitý psychický, vnútorný vzťah škodcu k vlastnému konaniu priechiacemu sa objektívnemu právu a ku škode ako k výsledku tohto konania. Naproti tomu príčinnou súvislosťou treba rozumieť určitý objektívny vzťah medzi skutočnosťou zakladajúcou zodpovednosť, t.j. medzi porušením právnej povinnosti, a výsledkom, t.j. škodou. Zavinenie ako vnútorný psychický vzťah je založený na dvoch zložkách: na zložke vedomostnej a zložke vôľovej. Vedomostnou zložkou rozumieme vnímanie, t.j. odraz predmetov a javov v zmyslových orgánoch, ako aj predstavu predmetov a javov, ktoré subjekt vnímal skôr, alebo ku ktorému dospel úsudkom na základe znalostí alebo skúseností. Vôľovou zložkou sa rozumie predovšetkým chcenie, ale aj uzrozenie. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka zavinenia. Pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Občiansky zákonník nevymedzuje ani formy zavinenia, hoci viaceré jeho ustanovenia s jednotlivými formami zavinenia rátajú. Pri výklade foriem zavinenia sa aj v občianskoprávnej praxi vychádza z vymedzenia týchto foriem v § 15 a 16 TZ. Trestný zákon rozlišuje úmyselné zavinenie a nedbanlivostné zavinenie. Obidve formy sa vnútorne členia na stupne zavinenia.

48. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd dospel k záveru, že na strane žalovaného ako vlastníka a prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, ktorá zakladá regresný nárok žalobcu (poisťovne) uplatnený v tomto spore, nie je možné vyvodiť žiadnu z foriem zavinenia uvedenú v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia. Dopravná nehoda, z ktorej žalobca svoj nárok vyvodzuje, bola bez akýchkoľvek pochybností zavinená vodičom motorového vozidla B. C., zamestnancom leasingového nájomcu (v tom čase APP Czech, s.r.o.) a nie žalovaným, ktorého zodpovednosť je výlučne objektívna (bez skúmania zavinenia) ako prevádzkovateľa motorového vozidla zmysle § 427 Občianskeho zákonníka. Pre priznanie žalobcom požadovaného regresného nároku vyplývajúceho z osobitného občianskoprávneho vzťahu upraveného vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami je vždy rozhodujúci prvok zavinenia bez zreteľa na to, či v prípade tejto osoby prichádza do úvahy v inom právnom vzťahu jej objektívna zodpovednosť.

49. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu proti žalovanému nie dôvodná, a preto je potrebné vychádzajúc zo skutkového stavu ustáleného súdom prvej inštancie, rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť.

50. Ďalšími námietkami žalovaného v podanom odvolaní sa odvolací súd nezaoberal, nakoľko uvedený záver bol dostatočný pre jeho rozhodnutie v danej veci.

51. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému a intervenientovi, ktorí boli v spore úspešní, priznal nárok na náhradu trov celého konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti

rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

52. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).